

Határozatok Tára

A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (első tanács)

2014. március 13.*

„Előzetes döntéshozatal iránti kérelem — Közösségi Vámkódex — 243. és 245. cikk — 2454/93/EGK rendelet — 181a. cikk — Keresettel megtámadható határozat — A bírósághoz előzetes közigazgatási jogorvoslat hiányában benyújtott kereset elfogadhatósága — A védelemhez való jog tiszteletben tartásának elve”

A C-29/13. és C-30/13. sz. egyesített ügyekben,

az EUMSZ 267. cikk alapján benyújtott két előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgyában, amelyeket az Administrativen sad Sofia-grad (Bulgária) a Bírósághoz 2013. január 21-én érkezett, 2013. január 4-i határozataival terjesztett elő az előtte

a **Global Trans Lodzhistik OOD**

és

a **Nachalnik na Mitnitsa Stolichna** között folyamatban lévő eljárásokban,

A BÍRÓSÁG (első tanács),

tagjai: A. Tizzano tanácselnök, A. Borg Barthet (előadó), E. Levits, S. Rodin és F. Biltgen bírák,

főtanácsnok: M. Wathelet,

hivatalvezető: A. Calot Escobar,

tekintettel az írásbeli szakaszra,

figyelembe véve a következők által előterjesztett észrevételeket:

- a Global Trans Lodzhistik OOD képviseletében M. Aydarova advokat,
- a Nachalnik na Mitnitsa Stolichna képviseletében S. Zlatkov, meghatalmazotti minőségben,
- a bolgár kormány képviseletében E. Petranova és D. Drambozova, meghatalmazotti minőségben,
- a spanyol kormány képviseletében M. García-Valdecasas Dorrego, meghatalmazotti minőségben,
- az olasz kormány képviseletében G. Palmieri, meghatalmazotti minőségben, segítője: G. Albenzio avvocato dello Stato,

* Az eljárás nyelve: bolgár.

– az Európai Bizottság képviselőjében L. Keppenne és S. Petrova, valamint B.-R. Killmann, meghatalmazotti minőségben,

tekintettel a főtanácsnok meghallgatását követően hozott határozatra, miszerint az ügy elbírálására a főtanácsnok indítványa nélkül kerül sor,

meghozta a következő

Ítéletet

- 1 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelmek az 1996. december 19-i 82/97/EK európai parlamenti és tanácsi rendelettel (HL 1997. L 17., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 2. fejezet, 8. kötet, 179. o.) módosított, a Közösségi Vámkódex létrehozásáról szóló, 1992. október 12-i 2913/92/EGK tanácsi rendelet (HL L 302., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 2. fejezet, 4. kötet, 307. o.; a továbbiakban: Vámkódex) 243. és 245. cikkének, valamint az 1994. december 19-i 3254/94/EK bizottsági rendelettel (HL L 346., 1. o., magyar nyelvű különkiadás 2. fejezet, 5. kötet, 326. o.) módosított, a 2913/92 rendelet végrehajtására vonatkozó rendelkezések megállapításáról szóló, 1993. július 2-i 2454/93/EGK bizottsági rendelet (HL L 253., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 2. fejezet, 6. kötet, 3. o.; a továbbiakban: 2454/93 rendelet) 181a. cikke (2) bekezdésének értelmezésére vonatkoznak.
- 2 E kérelmeket a Global Trans Lodzhistik OOD (a továbbiakban: Global Trans Lodzhistik) és a Nachalnik na Minitsa Stolichna (a szófiai vámhivatal igazgatója) között, az e társaság által behozott áruk vámértékét kiigazító és terhére hozzáadottérték-adót (a továbbiakban: héa) megállapító határozat megsemmisítése iránt általa indított kereset tárgyában folyamatban lévő két jogvita keretében terjesztették elő.

Jogi háttér

Az uniós jog

- 3 A Vámkódex 4. cikke 5. pontjának a szövege a következő:

„E Kódex alkalmazásában a következő meghatározásokat kell alkalmazni:

[...]

5. »Határozat«: a vámhatóságoknak a vámjogszabályokkal kapcsolatos bármely olyan hivatalos aktusa, amellyel valamely konkrét esetben döntést hoznak, és amely egy vagy több meghatározott, illetve azonosítható személyre joghatással van; ez a kifejezés, többek között, magában foglalja a 12. cikk értelmében vett kötelező érvényű felvilágosítást is”.
- 4 E Vámkódex 6. cikkének (3) bekezdése értelmében:
„A vámhatóság által írásban hozott olyan határozatokban, amelyek elutasítják a kérelmet, vagy hátrányosak a címzettjeikre nézve, fel kell tüntetni azokat az indokokat, amelyekre alapulnak. A határozatokban utalni kell a 243. cikkben meghatározott jogorvoslati jogra.”
- 5 Az említett Kódex 243. cikke szerint:

„(1) Bármely személynek joga van jogorvoslati kérelmet benyújtani a vámhatóság által a vámjogszabályok alkalmazásával kapcsolatban hozott olyan határozatok ellen, amelyek őt közvetlenül és személyesen érintik.

[...]

(2) A jogorvoslati jog:

- a) első fokon a tagállamok által erre a célra kijelölt vámhatóság előtt;
- b) ezt követően valamely olyan független testület előtt gyakorolható, amely bíróság vagy ezzel egyenértékű szakosodott testület lehet, a tagállamokban hatályban lévő rendelkezéseknek megfelelően.”

6 Ugyanezen Kódex 245. cikke előírja:

„A jogorvoslati eljárás végrehajtására szolgáló rendelkezéseket a tagállamok határozzák meg.”

7 A 2454/93 rendelet 181a. cikke előírja:

„(1) A vámhatóságok nem kötelesek a behozott áruk vámértékét az ügyleti érték szerinti módszer alkalmazásával meghatározni abban az esetben, ha a (2) bekezdés rendelkezéseiben meghatározott eljárásnak megfelelően alapos okuk van kételkedni abban, hogy a bevallott érték a Vámkódex 29. cikkében hivatkozott teljes megfizetett vagy megfizetendő összeget jelenti.

(2) Ha a vámhatóság részéről az (1) bekezdésben említett kételyek merülnek fel, a 178. cikk (4) bekezdésének rendelkezései szerint további információk szolgáltatását kérheti. Ha a vámhatóság kételyei ezt követően továbbra is fennállnak, a vámhatóság köteles a végleges határozat meghozatalát megelőzően a kételyeit alátámasztó indokokról szükség esetén írásban értesíteni az érintett személyt, és lehetőséget biztosítani számára azok megválaszolására. A végleges határozatról és az azt alátámasztó indoklásról a vámhatóság az érintett személyt köteles írásban tájékoztatni.”

A bolgár jog

8 A vámtörvény (Zakon na mitnitsite, DV 15. sz., 1998. február 6.; a továbbiakban: ZM) 211a. cikke előírja:

„A határidőn belül be nem fizetett vámtartozások keletkezési helye szerint illetékes vámhatóság igazgatója által hozott, az állami követelések kötelező beszedését előíró fizetési meghagyások egyedi közigazgatási jogi aktusok; ezen aktusok a vámtartozások és egyéb köztartozások végrehajthatóságát állapítják meg.”

9 A ZM 211f. cikke szerint a kötelező beszedést előíró fizetési meghagyással szemben a közlését követő 14 napos határidőn belül jogorvoslat iránti kérelem nyújtható be a vámhatóság igazgatójához.

10 A ZM 220. cikkének (1) bekezdése előírja:

„Bármely személynek joga van jogorvoslati kérelmet benyújtani a vámhatóságok őt személyében érintő határozatai ellen a közigazgatási eljárási törvénykönyvben előírt feltételek szerint.”

11 A közigazgatási eljárási törvénykönyv (Administrativnoprotsesualen kodeks, DV 30. sz., 2006. április 11.) 148. cikke előírja:

„A közigazgatási aktus – a jelen törvénykönyvben vagy valamely különös törvényben kifejezetten meghatározott esetek kivételével – akkor is megtámadható bíróság előtt, ha nem éltek a közigazgatási úton történő megtámadás lehetőségével.”

Az alapeljárások és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

- 12 2010. szeptember 15-én (C-30/10. sz. ügy) és 23-án (C-29/13. sz. ügy) a Global Trans Lodzhistik két vámáru-nyilatkozattal nyújtott be Törökországból származó, fogyasztásra és szabad forgalomba bocsátásra bejelentett áruk vonatkozásában.
- 13 A bolgár vámhatóság a Vámkódex 68. cikke szerint megvizsgálta az iratokat és ellenőrizte az árukat. Mivel kétely merült fel azzal kapcsolatban, hogy a bevallott vámérték megfelel-e a ténylegesen megfizetett vagy fizetendő árnak, a vámhatóság mintát vett az árukból és további adatok benyújtását kérte a Global Trans Lodzhistiktól a 2454/93 rendelet 178. cikkének (4) bekezdése és a 181a. cikkének (2) bekezdése szerint. A Global Trans Lodzhistik 2010. szeptember 15-én (C-30/10. sz. ügy) és 23-án (C-29/13. sz. ügy) azt válaszolta, hogy nem tudja a kért adatokat szolgáltatni, és jelezte, hogy a nemzetközi adásvételi szerződés az áruk árának halasztott megfizetését írta elő.
- 14 A 9600-0561/01.10.2010. sz. (C-29/13. sz. ügy) és a 9600-541/24.09.2010. sz. (C-30/13. sz. ügy) határozatban a Nachalnik na Minitsa Stolichna új vámértéket állapított meg az áruk egy része vonatkozásában, amely a Vámkódex 30. cikke (2) bekezdésének b) pontja alapján került megállapításra. A vámérték ezen újbóli megállapítása alapján e határozatok adófizetési kötelezettséget állapítottak meg 3 083,38 bolgár leva (BGN) és 2 192,13 BGN értékben héakülönbözet címén (a továbbiakban: vitatott határozatok).
- 15 A vitatott határozatok kifejezetten megállapították, hogy a Vámkódex 221. cikke szerint a Global Trans Lodzhistiket értesítették a vámtartozás összegéről.
- 16 A Global Tranz Lodzhistik közvetlenül a kérdést előterjesztő bíróság, az Administrativen sad Sofia-grad (szófiai közigazgatási bíróság) előtt támadta meg a vitatott határozatokat, anélkül hogy közigazgatási jogorvoslatot vett volna igénybe a Nachalnik na Minitsa Stolichna előtt. A Global Tranz Lodzhistik úgy érvel, hogy a vámértéket nem pontosan állapították meg, és eljárási szabálytalanságokat követtek el, mivel a 2454/93 rendelet 181a. cikkének (2) bekezdésében előírt, a végleges határozat elfogadás előtti meghallgatáshoz és a kifogások emeléshez való jogát nem tartották tiszteletben.
- 17 A kérdést előterjesztő bíróság, mint elfogadhatatlant, elutasította a két keresetet.
- 18 A kérdést előterjesztő bíróság az elfogadhatatlanságot megállapító mindkét végzésben úgy ítélte meg, hogy az előzetes közigazgatási jogorvoslat kötelező volt, mivel a Vámkódex 243. cikke kétszakaszos jogorvoslati eljárást ír elő. Ennélfogva elrendelte a két ügy Nachalnik na Minitsa Stolichna elé történő visszautalását.
- 19 A Varhoven administrativen sad (legfelsőbb közigazgatási bíróság) hatályon kívül helyezte a kérdést előterjesztő bíróság e két végzését, és visszautalta a két ügyet e bíróság elé azzal az indokkal, hogy a közigazgatási felülvizsgálat nem volt kötelező a jelen ügyben, mivel nem volt alkalmazandó a Vámkódex 243. cikkének (2) bekezdése.
- 20 A kérdést előterjesztő bíróság a nemzeti ítélkezési gyakorlatra alapítva, amelyből az következik, hogy a vitatott határozatok nem tekinthetők végleges határozatnak, hanem az állami követelések kötelező beszedését előíró fizetési meghagyások elfogadására irányuló eljárás részét képezik, másodszorra is mint elfogadhatatlant elutasította az e határozatokkal szemben indított kereseteket, és e határozatokat előkészítő aktusoknak minősítette, a Vámkódex 221. cikke szerinti „értesítéseknek” tekintve őket.
- 21 A Varhoven administrativen sad hatályon kívül helyezte a kérdést előterjesztő bíróságnak ezeket az elfogadhatatlanságot megállapító végzéseit, azzal az indokkal, hogy a vitatott határozatok, mivel új vámértéket állapítottak meg, a Vámkódex 4. cikkének 5. pontja szerinti határozatnak minősültek, és e Kódex 243. cikkének (1) bekezdése szerint megtámadhatók bíróság előtt. A Varhoven administrativen sad megállapítja továbbá, hogy a kérdést előterjesztő bíróság által hivatkozott ítélkezési gyakorlat nem

alkalmazható abban az esetben, ha a kérdéses aktus az állami követelések kötelező beszedését előíró fizetési meghagyások elfogadására irányuló eljárás részét képező, a ZM 206. cikke szerinti értesítésnek minősül.

- 22 A kérdést előterjesztő bíróság, amelyhez a két ügyet ismételten visszautalta a Varhoven administratíven sad, a Vámkódex 243. és 245. cikkének hatályát vizsgálja. E bíróság ugyanis úgy ítéli meg, hogy e keresetek elfogadhatósága és az előzetes közigazgatási jogorvoslat kötelező jellege nem tűnik ki világosan a Vámkódex 243. cikkének szövegéből. Azon aktus meghatározása a vámtartozás megállapítására és beszedésére irányuló eljárásban, amely jogorvoslat tárgyát képezheti, a tagállamok eljárási önállóságának az e Kódex 245. cikke szerinti terjedelmétől függ.
- 23 A kérdést előterjesztő bíróság szerint e tekintetben pontosítani kell, hogy a vitatott határozatok véglegesnek tekintendők-e a 2454/93 rendelet 181a. cikkének (2) bekezdése szerint, és így olyan aktusnak minősülnek, amelyek az uniós jog szerint megtámadhatók, vagy e határozatok a nemzeti jogban szabályozott „intézkedésnek” minősítendő aktusok a Vámkódex 232. cikke (1) bekezdésének a) pontja szerint.
- 24 E körülmények között az Administratíven sad Sofia-grad úgy határozott, hogy felfüggeszti az eljárást, és előzetes döntéshozatal céljából a következő kérdéseket terjeszti a Bíróság elé:
- „1) Az következik-e a [Vámkódex] 245. cikkével, valamint a védelemhez való jog és a jogerő elvével összefüggésben értelmezett 243. cikkének (1) bekezdéséből, hogy az lehetővé tesz a [ZM] (vám törvény) 220. és 211a. cikke szerintihez hasonló olyan nemzeti szabályozást, amelynek értelmében megtámadható a vámhatóságnak a további vámtartozást annak későbbi beszedése céljából megállapító több mint egy határozata, mégpedig akkor is, ha az alapeljárás körülményei között a [2454/93 rendelet] 181a. cikkének (2) bekezdése értelmében vett végleges határozat lenne hozható e vámtartozás megállapítása tárgyában?
 - 2) Úgy kell-e értelmezni a [Vámkódex] 243. cikkének a jogorvoslati kérelem benyújtására vonatkozó (2) bekezdését, hogy az nem írja elő, hogy a 2454/93 rendelet 181a. cikkének (2) bekezdése értelmében vett végleges határozatot először közigazgatási úton kell megtámadni ahhoz, hogy az bírósági eljárásban is megtámadható legyen?
 - 3) Úgy kell-e értelmezni a 2454/93 rendelet 181a. cikkének (2) bekezdését az alapeljárás körülményei között, hogy abban az esetben, ha a meghallgatáshoz és a kifogások emeléséhez való jog tekintetében nem tartották be az e rendelkezésben előírt eljárást, a vámhatóság e szabályok megsértésével hozott határozata nem az említett rendelkezés értelmében vett végleges határozatnak, hanem csak a végleges határozat meghozatalára irányuló eljárás részének minősül? Vagy úgy kell-e értelmezni e rendelkezést az alapeljárás körülményei között, hogy az említett eljárási hiba elkövetése mellett hozott határozat közvetlenül felülvizsgálható a nemzeti bíróság által, és e bíróság érdemben köteles határozni az említett határozattal szemben indított kereset tárgyában?
 - 4) Úgy kell-e értelmezni a [2454/93] rendelet 181a. cikkének (2) bekezdését az alapeljárás körülményei között és a jogszerűség elvére tekintettel, hogy abban az esetben, ha a meghallgatáshoz és a kifogások emeléséhez való jog tekintetében nem tartották be az e rendelkezésben előírt eljárást, a vámhatóság e szabályok megsértésével hozott határozata semmis olyan alapvető eljárási hiba miatt, amely rokon jellegű az olyan eljárási szabály megsértésével, amelynek figyelmen kívül hagyása a jogi aktus érvénytelenségét vonja maga után, függetlenül a jogsértés konkrét következményeitől, és így a nemzeti bíróságnak anélkül kell határoznia az ezzel szemben indított kereset tárgyában, hogy mérlegelhetné, hogy az ügyet az eljárás jogszerű befejezése céljából visszautalja-e a közigazgatási hatóság elé?”

- 25 A Bíróság elnöke 2013. március 8-i végzésével az írásbeli szakasz lefolytatása, valamint az ítélethozatal céljából egyesítette a C-29/13. és C-30/13. sz. ügyet.

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésekről

Az első kérdésről

- 26 Első kérdésével a kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra vár választ, hogy az alapügyben szereplőhöz hasonló, az áruk vámértékének a Vámkódex 30. cikke (2) bekezdésének b) pontja szerinti kiigazítására irányuló, az adóbevalló számára héamegállapítás közlésével járó határozat megtámadható aktusnak minősül-e a Vámkódex 243. cikke szerint. Másrészt a kérdést előterjesztő bíróság azt vizsgálja, hogy a védelemhez való jog és a jogerő elvére tekintettel az említett Kódex 245. cikkével ellentétes-e az alapügyben szereplőhöz hasonló olyan nemzeti szabályozás, amely két elkülönülő jogorvoslatot ír elő a vámhatóság határozatának vitatásához.
- 27 Először is, ami azt a kérdést illeti, hogy az alapügyben szereplőhöz hasonló határozat megtámadható aktusnak minősül-e a Vámkódex 243. cikke szerint, e Kódex 243. cikke (4) bekezdésének 5. pontjával összefüggésben értelmezett (1) bekezdéséből kitűnik, hogy bármely személynek joga van jogorvoslati kérelmet benyújtani a vámhatóság által a vámjogszabályok alkalmazásával kapcsolatban hozott olyan határozatok ellen, amelyek őt közvetlenül és személyesen érintik.
- 28 Meg kell állapítani, hogy a vitatott határozatokat a Nachalnik na Minitsa Stolichna fogadta el, és tárgyuk a Vámkódex 30. cikke (2) bekezdésének b) pontja alapján az áruk Global Trans Lodzhistik által eredetileg bejelentett vámértékének kiigazítása, aminek következménye héamegállapítási határozat közlése.
- 29 A vitatott határozatok következképpen kapcsolódnak a vámszabályozás alkalmazásához, és közvetlen joghatással bírnak a Global Trans Lodzhistik vonatkozásában, amennyiben e társaság terhére hía címén követelést keletkeztetnek a bolgár állam számára.
- 30 Egyébiránt kitűnik a Vámkódex 6. cikkének (3) bekezdéséből, hogy a vámszabályozás alkalmazására vonatkozó olyan határozatokban, amelyek hátrányosak a címzettjeikre nézve, utalni kell az e Kódex 243. cikkében meghatározott jogorvoslati jogra.
- 31 Ebből következik, hogy a vitatott határozatok a Vámkódex 243. cikke szerinti megtámadható aktusok.
- 32 Másrészt, ami azon kérdést illeti, hogy a védelemhez való jog és a jogerő elvére tekintettel a Vámkódex 245. cikkével ellentétes-e a ZM-hez hasonló olyan nemzeti szabályozás, amely két elkülönülő jogorvoslati lehetőséget ír elő a vámhatóság határozatainak vitatásához, emlékeztetni kell arra, hogy e Kódex 245. cikke szerint a jogorvoslati eljárás végrehajtására szolgáló rendelkezéseket a tagállamok határozzák meg.
- 33 A Bíróság állandó ítélkezési gyakorlata szerint erre vonatkozó uniós szabályozás hiányában az egyes tagállamok belső jogrendjének feladata kijelölni a hatáskörrel rendelkező bíróságot, és meghatározni azon keresetek eljárási szabályait, amelyek az adóalanyok uniós jogból eredő jogainak védelmét hivatottak biztosítani, azzal a feltétellel azonban, hogy e szabályok egyfelől nem lehetnek kedvezőtlenebbek, mint azok, amelyek a hasonló nemzeti keresetekre vonatkoznak (egyenértékűség elve), és másfelől nem tehetik gyakorlatilag lehetetlenné vagy rendkívül nehezzé a közösségi jogrend által biztosított jogok gyakorlását (hatékony érvényesülés elve) (lásd különösen a C-262/09. sz., Meilicke és társai ügyben 2011. június 30-án hozott ítélet [EBHT 2011., I-5669. o.] 55. pontját és a C-603/10. sz. Pelati-ügyben 2012. október 18-án hozott ítélet 23. pontját).

- 34 Az egyenértékűség elvét illetően meg kell állapítani, hogy az alapeljárásokat tekintve nem áll semmilyen olyan adat a Bíróság rendelkezésére, amely kételyeket vetne fel az ezen ügyekben szereplő szabályozáshoz hasonló szabályozás ezen elvvel való összeegyeztethetőségével kapcsolatban.
- 35 A tényleges érvényesülés elvét illetően a Bírósághoz benyújtott iratokból kitűnik, hogy egyrészt a ZM-nek a közigazgatási eljárási törvénykönyv 148. cikkével összefüggésben értelmezett 220. cikkének (1) bekezdése szerint az állami követelések adósa a közigazgatási eljárási törvénykönyv vagy valamely különös törvény eltérő rendelkezése hiányában akkor is megtámadhatja bíróság előtt a vámhatóság határozatát, ha nem éltek a közigazgatási úton történő megtámadás lehetőségével.
- 36 Másrészt a ZM 211f. cikke szerint az állami követelések adósa a vámhatóság igazgatójánál szintén vitathatja az állami követelések kötelező beszedését előíró, az ugyanezen törvény 211a. cikke alapján elfogadott fizetési meghagyást, ezen határozat közlését követő 14 napos határidőn belül.
- 37 Ebből következik, hogy az állami követelés adósa a vámeljárás két különböző szakaszában élhet a saját védelemhez való jogával. A vámhatóság aktusainak vitatására szolgáló e két jogorvoslat fennállása nem teszi lehetetlenné vagy rendkívül nehezzé az uniós jog alkalmazását.
- 38 Egyébiránt a jogerő elvét illetően emlékeztetni kell, hogy ezen elv megvalósítása részletes szabályainak szintén tiszteletben kell tartaniuk az egyenértékűség és a tényleges érvényesülés elvét (lásd ebben az értelemben a C-2/08. sz. Fallimento Olimpiclub ügyben 2009. szeptember 3-án hozott ítélet [EBHT 2009., I-7501. o.] 24. pontját).
- 39 Ami az alapügyeket illeti, egyrészt tiszteletben tartották az egyenértékűség elvét, mivel a jelen ítélet a 35. és 36. pontja szerinti két jogorvoslat azon kérdéstől függetlenül alkalmazandó, hogy a jogvita tárgya az uniós jogot vagy a nemzeti jogot érinti. Másrészt pedig biztosított a tényleges érvényesülés elvének tiszteletben tartása, mivel a két jogorvoslat két olyan közigazgatási aktusra vonatkozik, amelyeket a vámeljárás eltérő szakaszaiban fogadtak el, valamint eltérő tárggyal és jogalappal rendelkeznek.
- 40 A fenti megfontolásokra tekintettel azt kell válaszolni az első kérdésre, hogy egyrészt az alapügyben szereplők egyikéhez hasonló, az áruk vámértékének a Vámkódex 30. cikke (2) bekezdésének b) pontja szerinti kiigazítására irányuló, az adóbevalló számára héamegállapítás közlésével járó határozat megtámadható aktusnak minősül a Vámkódex 243. cikke szerint. Másrészt a védelemhez való jog és a jogerő elvére tekintettel a Vámkódex 245. cikkével nem ellentétesek az alapügyben szereplőhöz hasonló olyan nemzeti jogszabályok, amelyek két elkülönülő jogorvoslatot írnak elő a vámhatóság határozatainak vitatásához, mivel e jogszabályok sem az egyenértékűség elvét, sem pedig a tényleges érvényesülés elvét nem sértik.

A második kérdésről

- 41 Második kérdésével a kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra vár választ, hogy a Vámkódex 243. cikke a 2454/93 rendelet 181a. cikkének (2) bekezdése alapján elfogadott határozatokkal szemben benyújtott jogorvoslati kérelem elfogadhatóságát azon feltételnek veti-e alá, hogy előzetesen kimerítették-e az e határozatokkal szembeni közigazgatási jogorvoslati lehetőségeket.
- 42 A Vámkódex 243. cikkének (2) bekezdése szerint a jogorvoslati jog első fokon a vámhatóság előtt gyakorolható és második fokon valamely független testület előtt, amely bíróság is lehet.
- 43 Amint azt a Bíróság már megállapította a C-1/99. sz. Kofisa Italia ügyben 2001. január 11-én hozott ítélete [EBHT 2001., I-207. o.] 36. pontjában, e rendelkezés szövegéből nem tűnik ki, hogy a vámhatóság előtti jogorvoslat a független testület előtti jogorvoslati kérelem benyújtását megelőző kötelező szakasz.

- 44 Ugyanezen ítéletben a Bíróság megállapította továbbá, hogy e Kódex 243. cikkét úgy kell értelmezni, hogy a nemzeti jog feladata annak megállapítása, hogy a gazdasági szereplők először a vámhatósághoz kötelesek jogorvoslati kérelmet benyújtani, vagy közvetlenül a független bírósághoz fordulhatnak (a fent hivatkozott Kofisa Italia ügyben hozott ítélet 43. pontja).
- 45 A második kérdésre azt kell tehát válaszolni, hogy a Vámkódex 243. cikke a 2454/93 rendelet 181a. cikkének (2) bekezdése alapján elfogadott határozatokkal szembeni bírósági jogorvoslatot nem rendeli alá azon feltételnek, hogy előzetesen merítsék ki az e határozatokkal szembeni közigazgatási jogorvoslati lehetőségeket.

A harmadik kérdésről

- 46 Harmadik kérdésével a kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra vár választ, hogy a 2454/93 rendelet 181a. cikkének (2) bekezdését úgy kell-e értelmezni, hogy az érdekelt meghallgatáshoz és a kifogások emeléséhez való jogának megsértése esetében az e cikk alapján elfogadott határozat véglegesnek tekinthető-e, és ugyanezen esetben ezen eljárási hiba okán közvetlen keresetet indíthat-e az érdekelt e határozattal szemben valamely független bíróságnál.
- 47 A 2454/93 rendelet 181a. cikkének (2) bekezdése előírja, hogy ha a vámhatóság kételyei az áruk vámértékét illetően továbbra is fennállnak, köteles a végleges határozat meghozatalát megelőzően a kételyeit alátámasztó indokokról értesíteni az érintett személyt, és ésszerű lehetőséget biztosítani számára azok megválaszolására. A végleges határozatról és az azt alátámasztó indokolásról a vámhatóság az érintett személyt köteles írásban tájékoztatni.
- 48 Bár e cikk előírja a vámhatóságnak, hogy a végleges határozat meghozatala előtt köteles a kételyeit alátámasztó indokokról értesíteni az érintett személyt, és ésszerű lehetőséget biztosítani számára azok megválaszolására, e kötelezettség vámhatóság általi megsértése nem befolyásolja a határozat végleges jellegét, sem pedig a 2454/93 rendelet 181a. cikkének (2) bekezdése alapján elfogadott aktus határozatként történő minősítését. Ugyanis a vámhatóság által elfogadott ezen aktus a címzettjére nézve továbbra is joghatásokat vált ki, mivel az áruk új vámértékének megállapításához vezet, és így a Vámkódex 4. cikkének 5. pontja szerint határozatnak minősül.
- 49 Ezzel szemben az érintett személy meghallgatáshoz való jogának megsértése jogellenessé teszi az említett határozatot, amellyel szemben független bíróság előtt közvetlen kereset indítható, amint az a jelen ítélet 45. pontjából kitűnik.
- 50 A fenti megfontolásokra tekintettel azt kell válaszolni a harmadik kérdésre, hogy a 2454/93 rendelet 181a. cikkének (2) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy az e cikk alapján elfogadott határozat véglegesnek tekintendő, és azzal szemben független bíróság előtt közvetlen kereset indítható még abban az esetben is, ha az az érdekelt meghallgatáshoz és kifogások emeléséhez való jogának megsértésével került elfogadásra.

A negyedik kérdésről

- 51 Negyedik kérdésével a kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra vár választ, hogy az érdekeltnek a 2454/93 rendelet 181a. cikkének (2) bekezdésében előírt meghallgatáshoz és a kifogások emeléséhez való jogának az ugyanezen cikk alapján elfogadott határozatok érvénytelenségével járó megsértése kötelezi-e az e határozattal szembeni jogorvoslatot elbíráló bíróságot arra, hogy anélkül határozzon az említett kereset tárgyában, hogy az ügyet visszautalhatná a közigazgatási hatóság elé.

Az elfogadhatóságról

- 52 A Nachalnik na Minitsa Stolichna álláspontja szerint a vitatott határozatok esetleges érvénytelenségének kérdése hipotetikus, mivel az alapjogvitákat érdemben nem vizsgálták meg. Ez a kérdés tehát elfogadhatatlan.
- 53 E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy a Bíróság állandó ítélkezési gyakorlata szerint egyedül az ügyben eljáró és a bírósági döntésért felelősséggel tartozó nemzeti bíróság feladata, hogy az ügy sajátosságaira figyelemmel megítélje mind az előzetes döntéshozatal szükségességét ítéletének meghozatala szempontjából, mind pedig a Bíróság elé terjesztendő kérdések jelentőségét (lásd a C-545/07. sz. Apis-Hristovich ügyben 2009. március 5-én hozott ítélet [EBHT 2009., I-1627. o.] 28. pontját és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlatot).
- 54 Következésképpen, amennyiben a feltett kérdések az uniós jog értelmezésére vonatkoznak, a Bíróság – főszabály szerint – köteles határozatot hozni (lásd a fent hivatkozott Apis-Hristovich ügyben hozott ítélet 29. pontját és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlatot).
- 55 Márpedig a jelen ügyben a Bíróságnak a 2454/93 rendelet 181a. cikke (2) bekezdésének értelmezéséhez szükséges adatokat kell szolgáltatnia a kérdést előterjesztő bíróság számára, annak érdekében, hogy az uniós jog szerint értékelhesse a védelemhez való jog tiszteletben tartása elvének megsértéséből eredő határozat hatályon kívül helyezésének következményeit.
- 56 Mindebből következően az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés elfogadható.

Az ügy érdeméről

- 57 Emlékeztetni kell arra, hogy a védelemhez való jog tiszteletben tartása az uniós jog általános alapelvének minősül, amelyet akkor kell alkalmazni, ha a közigazgatási szerv valamely személlyel szemben olyan aktus meghozatalát helyezi kilátásba, amely e személlyel szemben kifogásokat tartalmaz (a C-349/07. sz. Sopropé-ügyben 2008. december 18-án hozott ítélet [EBHT 2008., I-10369. o.] 36. pontja). A 2454/93 rendelet 181a. cikkének (2) bekezdésében kifejezetten említett ezen elv értelmében azon határozatok címzettjei számára, amelyek e címzettek érdekeit érzékelhetően érintik, lehetővé kell tenni, hogy hasznosan kifejthessék álláspontjukat azokkal az elemekkel kapcsolatban, amelyekre a közigazgatási szerv a határozatát alapozni kívánja. E tekintetben megfelelő határidővel kell rendelkezniük (a fent hivatkozott Sopropé-ügyben hozott ítélet 37. pontja és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 58 Kitűnik egyrészt a Bírósághoz benyújtott iratokból, hogy a Nachalnik na Minitsa Stolichna nem biztosította a Global Trans Lodzhistik meghallgatáshoz és az észrevételek tételéhez való jogát a vitatott határozatok elfogadását megelőzően. Így e határozatok hatályon kívül helyezhetők.
- 59 Meg kell állapítani másrészt, hogy a Vámkódex nem rendelkezik a 2454/93 rendelet 181a. cikkének (2) bekezdése szerinti „végleges határozatnak” a védelemhez való jog tiszteletben tartása elvének megsértése okán történő hatályon kívül helyezésének következményeivel kapcsolatban.
- 60 E feltételek mellett, tekintettel a Vámkódex 245. cikkében a tagállamoknak biztosított eljárási önállóságra, a nemzeti bíróság feladata az említett következményeknek az adott ügy sajátos körülményeinek figyelembevételével történő megállapítása, és az e tekintetben elfogadott intézkedések egyrészt nem lehetnek kedvezőtlenebbek a nemzeti jog alá tartozó hasonló helyzetekben lévő magánszemélyekre vagy vállalkozásokra vonatkozóknál, másrészt pedig nem tehetik gyakorlatilag lehetetlenné vagy rendkívül nehézé az uniós jogrend által biztosított védelemhez való jog gyakorlását.

- 61 A fenti megfontolásokból következik, hogy azt kell válaszolni a negyedik kérdésre, hogy az érdekeltnek a 2454/93 rendelet 181a. cikkének (2) bekezdése szerinti meghallgatáshoz és kifogások emeléséhez való jogának megsértése esetében a nemzeti bíróság feladata annak az adott ügyben előterjesztett sajátos körülmények figyelembevételével, valamint az egyenértékűség és a tényleges érvényesülés elvére tekintettel való megállapítása, hogy ha a védelemhez való jog tiszteletben tartása elvének megsértésével elfogadott határozatot ezen indokkal hatályon kívül kell helyezni, köteles-e határozni az e határozattal szemben benyújtott jogorvoslatról, vagy visszautalhatja a jogvitát a hatáskörrel rendelkező közigazgatási hatóság elé.

A költségekről

- 62 Mivel ez az eljárás az alapeljárásban részt vevő felek számára a kérdést előterjesztő bíróság előtt folyamatban lévő eljárás egy szakaszát képezi, ez a bíróság dönt a költségekről. Az észrevételeknek a Bíróság elé terjesztésével kapcsolatban felmerült költségek, az említett felek költségeinek kivételével, nem téríthetők meg.

A fenti indokok alapján a Bíróság (első tanács) a következőképpen határozott:

- 1) **Egyrészt az alapügyben szereplők egyikéhez hasonló, az áruk vámértékének az 1996. december 19-i 82/97/EK európai parlamenti és tanácsi rendelettel módosított, a Közösségi Vámcodek létrehozásáról szóló, 1992. október 12-i 2913/92/EGK tanácsi rendelet 30. cikke (2) bekezdésének b) pontja szerinti kiigazítására irányuló, az adóbevalló számára hozzáadottértékadó-megállapítás közlésével járó határozat megtámadható aktusnak minősül e 2913/92 rendelet 243. cikke szerint. Másrészt a védelemhez való jog és a jogerő elvére tekintettel az említett 2913/92 rendelet 245. cikkével nem ellentétesek az alapügyben szereplőhöz hasonló olyan nemzeti jogszabályok, amelyek két elkülönülő jogorvoslatot írnak elő a vámhatóság határozatainak vitatásához, mivel e jogszabályok sem az egyenértékűség elvét, sem pedig a tényleges érvényesülés elvét nem sértik.**
- 2) **A 2913/92 rendelet 243. cikke a 3254/94 rendelettel módosított 2454/93 rendelet 181a. cikkének (2) bekezdése alapján elfogadott határozatokkal szembeni bírósági jogorvoslatot nem rendel alá azon feltételnek, hogy előzetesen merítsék ki az e határozatokkal szembeni közigazgatási jogorvoslati lehetőségeket.**
- 3) **A 3254/94 rendelettel módosított 2454/93 rendelet 181a. cikkének (2) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy az e cikk alapján elfogadott határozat véglegesnek tekintendő, és azzal szemben független bíróság előtt közvetlen kereset indítható még abban az esetben is, ha az az érdekelt meghallgatáshoz és a kifogások emeléséhez való jogának megsértésével került elfogadásra.**
- 4) **Az érdekeltnek a 3254/94 rendelettel módosított 2454/93 rendelet 181a. cikkének (2) bekezdése szerinti meghallgatáshoz és kifogások emeléséhez való jogának megsértése esetében a nemzeti bíróság feladata annak az adott ügyben előterjesztett sajátos körülmények figyelembevételével, valamint az egyenértékűség és a tényleges érvényesülés elvére tekintettel való megállapítása, hogy ha a védelemhez való jog tiszteletben tartása elvének megsértésével elfogadott határozatot ezen indokkal hatályon kívül kell helyezni, köteles-e határozni az e határozattal szemben benyújtott jogorvoslatról, vagy visszautalhatja a jogvitát a hatáskörrel rendelkező közigazgatási hatóság elé.**

Aláírások